

บทที่ 3

การศึกษาการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย

ในบทที่ 1 ได้กล่าวถึงความสำคัญในการที่รัฐบาลไทยจะต้องรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของไทย ซึ่งเป็นที่มาของการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือที่มีชื่อย่อว่า “ศรชล.” เพื่อทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขึ้น สำหรับในบทนี้จะได้กล่าวในรายละเอียดถึงภารกิจ หน้าที่ และการดำเนินงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พร้อมศึกษาปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามรูปแบบที่ ศรชล. ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ภารกิจ หน้าที่ และการดำเนินงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2540 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการทางทะเลในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติ และส่วนราชการต่าง ๆ ที่เข้าร่วมใน ศรชล. ยังคงปฏิบัติงานตามภารกิจเหมือนปกติ โดยมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยต่าง ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง

ภารกิจหน้าที่ มีดังต่อไปนี้

1. ประสานการปฏิบัติกับหน่วยต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ตลอดจนกิจกรรมทางทะเลอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งได้แก่

1.1 การรักษากฎหมายในทะเล ประกอบด้วย

- การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ
- การป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงการขนส่งสินค้าเลี้ยงภาษี

ศุลกากร

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

- การป้องกันและปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายประมง

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ต่าง ๆ

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล

1.2 การช่วยเหลือประชาชนและผู้ประสบภัยทางทะเล ประกอบด้วย

- การรักษาความปลอดภัยทางน้ำในทะเล
- การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ในทะเล

1.3 การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

- การช่วยเหลือและคุ้มครองการทำประมงที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต
- การควบคุมและตรวจตราการสัญจรทางทะเล
- การคุ้มครองแท่นขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม/แหล่งทรัพยากรทางทะเล
- การสนับสนุนการท่องเที่ยวทางทะเลและบริเวณชายฝั่ง

1.4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล ประกอบด้วย

- การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
- การป้องกันและขจัดคราบน้ำมันและมลพิษต่าง ๆ ในทะเล

1.5 สนับสนุนกิจการที่จัดตั้งเป็นศูนย์ ฯ อยู่แล้ว ประกอบด้วย

- ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจปราบปรามการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเล
- ศูนย์ประสานงานค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมง
- ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

2. ประสานการปฏิบัติในระดับนโยบาย กับคณะกรรมการอำนวยการและประสานการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อปท.) และส่วนราชการต่าง ๆ

3. รวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และกระจายข่าวให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

4. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ การดำเนินการของ ศรชล. และหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ เป็นส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง

5. ควบคุมการปฏิบัติของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต (ศรชล.เขต) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานในทะเล โดยแบ่งตามพื้นที่รับผิดชอบที่กำหนด โดยมี ศรชล.เขต ที่จัดตั้งขึ้นดังนี้

5.1 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 1 (ศรชล.เขต 1) มีพื้นที่รับผิดชอบในอ่าวไทยตอนบน ซึ่งรวมถึงอ่าวรูปตัว ก. ลงมาจนถึงเส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกองบังคับการ ศรชล.เขต 1 (บก.ศรชล.เขต 1) ตั้งอยู่ที่กองบัญชาการกองทัพเรือภาคที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

5.2 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 2 (ศรชล.เขต 2) มีพื้นที่รับผิดชอบในอ่าวไทยตอนล่าง ตั้งแต่เส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานีลงมาจนถึงชายแดนทางทะเลติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีกองบังคับการ ศรชล.เขต 2 (บก.ศรชล.เขต 2) ตั้งอยู่ที่กองบัญชาการกองทัพเรือภาคที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

5.3 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 2 (ศรชล.เขต 2) มีพื้นที่รับผิดชอบด้านทะเลอันดามันทั้งหมด โดยมีกองบังคับการ ศรชล.เขต 3 (บก.ศรชล.เขต 3) ตั้งอยู่ที่กองบัญชาการ กองทัพเรือภาคที่ 3 จังหวัดภูเก็ต

6. ปฏิบัติตามแผนและงานพิเศษอื่น ๆ ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (สมช.) และรัฐบาลจะมอบหมาย

การดำเนินงานของ ศรชล.

ศรชล. ตั้งอยู่ที่ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) พระราชวังเดิม กรุงเทพฯ ฯ มีเสนาธิการทหารเรือ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ฯ (ผอ.ศรชล.) มีคณะกรรมการบริหาร ศรชล. ซึ่งประกอบด้วย อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล ทำหน้าที่ ร่วมบริหารการปฏิบัติงานของ ศรชล. ในการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติ หรืออื่น ๆ โดยมี ผอ.ศปก.ทร. เป็นประธานคณะกรรมการบริหาร ฯ อีกตำแหน่งหนึ่ง และจัดตั้งกองบังคับการ ศรชล. โดยมีฝ่ายอำนวยการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในกองบังคับการศูนย์ ฯ ซึ่งจัดจากกำลังพลของกองทัพเรือ ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับกำลังพลจากส่วนราชการอื่น ๆ จะปฏิบัติงานในที่ตั้งปกติ โดยสามารถติดต่อประสานงานกับกองบังคับการศูนย์ ฯ หรือฝ่ายอำนวยการจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้โดยตรง

ขอบเขตของการปฏิบัติและพื้นที่ปฏิบัติการ

การปฏิบัติในการรักษากฎหมายมีพื้นที่ปฏิบัติการทั้งด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบอยู่ภายในทะเลอาณาเขต (12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานตรง) และขยายการปฏิบัติไปถึงเขตต่อเนื่อง เขตไหล่ทวีป/เขตเศรษฐกิจจำเพาะและในทะเลหลวง ได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละฉบับ ซึ่งมีหน่วยรับผิดชอบตามพื้นที่ทะเล โดยเป็นไปตามกฎหมายที่ได้ประกาศให้อำนาจอหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ไว้สำหรับภารกิจที่ปฏิบัตินั้น

แนวความคิดในการปฏิบัติงาน

ศรชล. มีลักษณะของการปฏิบัติงานเป็นศูนย์รวมในการประสานงาน โดยส่วนราชการต่าง ๆ ยังคงมีโครงสร้างของหน่วยงานทางทะเลต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไม่เปลี่ยนแปลง หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการต่าง ๆ ยังคงปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ไปตามปกติ โดยที่กำลังของส่วนราชการต่าง ๆ จะไม่ขึ้นการควบคุมทางยุทธการโดยตรงกับ ศรชล. หรือ ศรชล.เขต แต่จะเป็นการประสานงาน โดย ศรชล.เขต สามารถนัดหมายหรือร้องขอเรือจากหน่วยต่าง ๆ เพื่อมาปฏิบัติงานร่วมได้เป็นครั้งคราวหรือเมื่อมีเหตุการณ์ และมีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวกรอง และการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ปฏิบัติการโดยใกล้ชิด ทั้งนี้ส่วนราชการที่เป็นหน่วยปฏิบัติในทะเลต่าง ๆ จะแจ้งที่ตั้งการวางกำลังและแผนการลาดตระเวนให้ ศรชล.เขต ในพื้นที่รับผิดชอบทราบ รวมทั้งแจ้งการออกเรือ จอดเรือ ให้ ศรชล.เขต ทราบ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพการปฏิบัติการได้เป็นภาพรวม และเพื่อการประสานแผนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการกำหนดขยายการติดต่อสื่อสารและตัวบุคคลที่จะติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยได้โดยตรง รวมทั้งมีการประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนการประสานการใช้กำลังระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติในทะเลมีประสิทธิภาพ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ มีการดำเนินการดังนี้

1. ประสานการวางแผนในการวางกำลังและการลาดตระเวนของหน่วยกำลังต่าง ๆ ในแต่ละ ศรชล.เขต ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด และไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

2. กำลังของส่วนราชการต่าง ๆ จะไม่ขึ้นการควบคุมทางยุทธการต่อ ศรชล.เขต แต่ ศรชล.เขต ต่าง ๆ สามารถประสานการปฏิบัติและนัดหมายกำลังของส่วนราชการต่าง ๆ ในการปฏิบัติการร่วมกันได้เป็นครั้งคราว หรือให้ปฏิบัติการ ติดตาม ตรวจสอบ และจับกุมตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

3. ศรชล.เขต รวบรวมข้อมูลการวางกำลังและการลาดตระเวนของหน่วยในพื้นที่เป็นภาพรวม แล้วแจ้งให้หน่วยต่าง ๆ ทราบตามห้วงเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถทราบสถานภาพของกำลังได้ตลอดเวลา

4. หน่วยปฏิบัติในทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ แจ้งการออกเรือ จุดเรือ และตำบลที่ของเรือในเวลาเพียงวัน ขณะที่เรืออยู่ในทะเล และให้ ศรชล.เขต แต่ละพื้นที่พล็อตตำบลที่ของเรือลงในระบบ C³I ของกองทัพเรือ เพื่อให้สามารถทราบตำบลที่ของหน่วยต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อันจะทำให้การปฏิบัติต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพิจารณาจัดเรือที่อยู่ใกล้กับเหตุการณ์มากที่สุดออกปฏิบัติการ

5. เมื่อมีการปฏิบัติการร่วมของกำลังหน่วยต่าง ๆ หน่วยของกองทัพเรือ จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เป็นเอกภาพและดูแลด้านความปลอดภัยเป็นส่วนรวม

6. กำหนดตัวบุคคลและข่ายการสื่อสาร ในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติและป้องกันการรั่วไหลของข่าวสารข้อมูลที่เป็นความลับ

7. ประสานและร่วมมือกับหน่วยงานทางบกในพื้นที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประสานความร่วมมือในการตรวจสอบ ตรวจค้น จับกุม และดำเนินคดีตามกฎหมายจนถึงที่สุด โดยมีการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิด

8. มีการฝึกซ้อมปฏิบัติงานร่วมกันภายใน ศรชล.เขต ปีละ 1 - 2 ครั้ง หรือตามห้วงเวลาที่เหมาะสม

ขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงาน

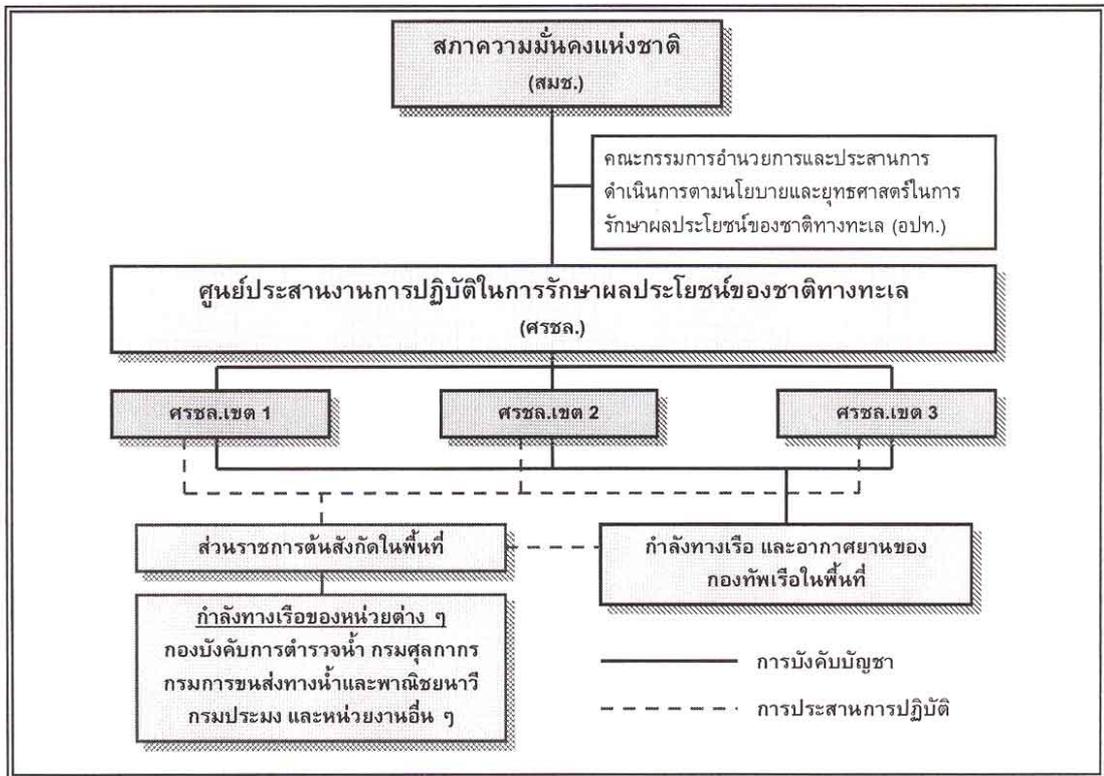
ส่วนราชการที่เข้าร่วมปฏิบัติงานใน ศรชล. ได้แก่ ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานทางทะเล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยปฏิบัติการหลักและหน่วยปฏิบัติการร่วม ดังนี้

1. หน่วยปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมประมง

2. หน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร และสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ภาพที่ 3.1

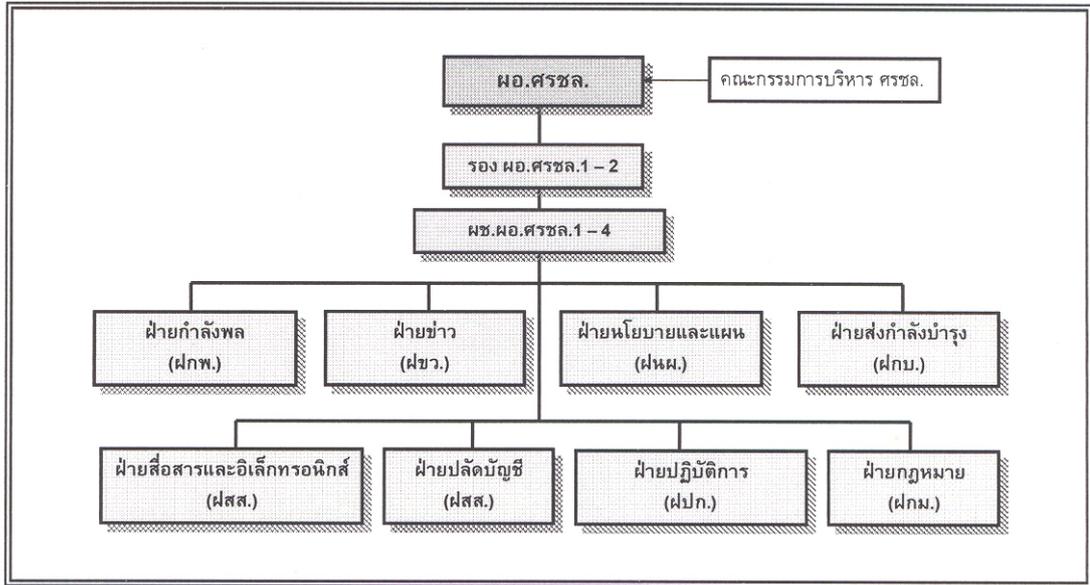
ผังการจัดสายการบังคับบัญชาของ ศรชล.

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ

ภาพที่ 3.2

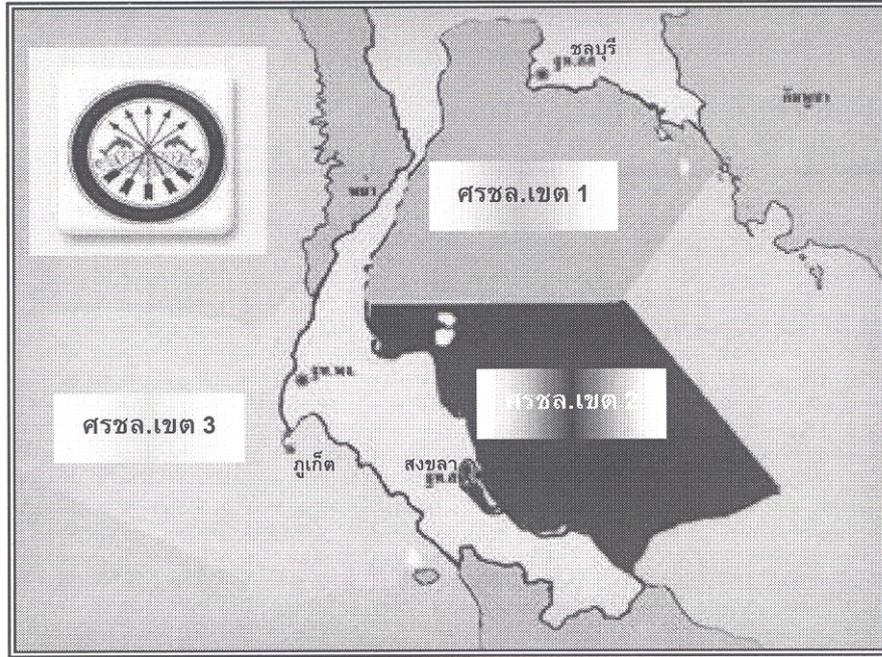
ผังการจัดหน่วยของ ศรชล.

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ

ภาพที่ 3.3

แผนที่แสดงเขตรับผิดชอบของ ศรชล.

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ

ทั้งนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ตามข้างต้นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

กองทัพเรือ

1. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 ซึ่งประกอบด้วย

- พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องอุปโภคและบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ. 2488

- พระราชบัญญัติการส่งออกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

- พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ. 2489

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

- พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

1.2 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

1.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482

1.4 พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481

1.5 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456

1.6 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

1.7 พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามแนวชายแดน พ.ศ. 2524

1.8 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457

1.9 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484

1.10 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

1.11 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

- 1.12 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534
- 1.13 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535
- 1.14 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530
- 1.15 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537
- 1.16 ประกาศของคณะปฏิวัติที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515
- 1.17 ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ในกิจการประมงทะเล ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2536 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2539 (ออกตาม ป.ว. 103)

นอกจากกฎหมายภายในต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีอำนาจตามกฎหมายระหว่างประเทศในการไล่ติดตาม (Hot Pursuit) การตรวจเยี่ยมเรือในทะเลหลวง (Right of Visit) ด้วย

2. หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

- 2.1 ศูนย์ยุทธการของกองทัพเรือ
- 2.2 ศูนย์ประสานงานค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมงภัย
- 2.3 ศูนย์ประสานงานป้องกันภัยทางอากาศ
- 2.4 ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนไทย-กัมพูชา
- 2.5 ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนทางทะเลไทย-พม่า
- 2.6 ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนไทย-ลาว
- 2.7 ศูนย์ปฏิบัติการชายแดนไทย-มาเลเซีย
- 2.8 ศูนย์คุ้มครองเรือประมง
- 2.9 ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติในทะเล
- 2.10 ศูนย์คุ้มครองป้องกันเรือประมงชายแดน
- 2.11 ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพเรือ
- 2.12 ศูนย์คุ้มครองแหล่งผลิตและระบบขนส่งปิโตรเลียมในทะเล
- 2.13 ศูนย์ประสานงานการป้องกันภัยและปราบปรามการจลาจลทางน้ำของกองทัพเรือ

2.14 ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันกองทัพเรือ

2.15 ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดกองทัพเรือ

2.16 ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3. หน่วยงานดำเนินการในภารกิจรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในส่วนกองทัพเรือ การดำเนินการในภารกิจรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ดำเนินการภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาของทัพเรือภาค ซึ่งเป็นไปตามอัตราเฉพาะกิจ 7100 ที่กำหนดภารกิจของทัพเรือภาค คือ มีหน้าที่ในการป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่าง ๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน การควบคุมเรือพาณิชย์ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการทัพเรือภาคเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

4. ชีตความสามารถของกองทัพเรือในปัจจุบันมีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถ
ใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

4.1 เรือขนาดใหญ่ 9 ลำ

4.2 เรือขนาดเล็กและกลาง 52 ลำ

4.3 อากาศยาน 12 เครื่อง

กองบังคับการตำรวจน้ำ

1. ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้กองบังคับการตำรวจน้ำ มีอำนาจหน้าที่

1.1 รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทยท่าเรือชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย รวมทั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย และในเขตอำนาจการรับผิดชอบอื่น ๆ

1.2 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการตำรวจ พ.ศ. 2532 กำหนดให้กองบังคับการตำรวจน้ำมีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร การประมง คนเข้าเมือง การเดินเรือในน่านน้ำไทย สืบสวนและห้ามกักขัง ควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภค และของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน การส่งออกนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า

รักษาสิ่งแวดล้อมในน่านน้ำไทยในท่าเรือ ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทย และในเขตทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย รวมทั้งรักษาความปลอดภัยพระราชจักรีวงศ์และบุคคลสำคัญทางน้ำ ค้นหา และช่วยเหลืออากาศยาน ผู้ประสบภัยทางทะเล แม่น้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจหรือการร่วมกับกำลังทหารบริเวณชายแดน และเตรียมกำลังให้กับกองทัพบกและกองทัพเรือ ในยามไม่ปกติ

3. ซีดความสามารถของกองบังคับการตำรวจน้ำในปัจจุบัน มีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

- 3.1 เรือขนาดใหญ่ - ลำ
- 3.2 เรือขนาดกลางและเล็ก 200 ลำ
- 3.3 อากาศยาน - เครื่อง¹

กรมศุลกากร

การป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรทางทะเล อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนปราบปรามทางทะเล สำนักสืบสวนและปราบปราม ซึ่งมีหน้าที่และรับผิดชอบเป็นการภายใน ดังนี้

1. สืบสวนและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน รวมทั้งตรวจการณณ์และตรวจค้นยานพาหนะ
2. สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล
3. ตรวจรับและแจ้งข่าวเรือที่เข้า-ออกผ่านด่านตรวจสมุทรปราการ
4. จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมเรือต่างประเทศจอดในท่าและ/หรือเรือเที่ยวขาออกจนถึงด่านตรวจสมุทรปราการ ในกรณีที่เกิดเหตุสงสัยว่าจะมีการลักลอบหนีศุลกากร
5. ตรวจค้นเรือเดินต่างประเทศ เรือค้าขายฝั่ง ตลอดจนยานพาหนะทางน้ำอื่น ๆ
6. ตรวจปล่อยผู้โดยสารและของติดตัวผู้โดยสาร
7. ควบคุมการนำเสบียงเรือ ของใช้สำหรับเรือ ของใช้ส่วนตัวลูกเรือ และอุปกรณ์ช่วยเหลือการขึ้น-ลงเรือ
8. จัดเก็บและนำส่งเงินอากรประวางและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
9. ควบคุมการขนาน้ำมันเชื้อเพลิงเติมเรือที่เดินทางไปต่างประเทศ และจัดเก็บเอกสารส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคืนภาษีอากรและเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

---

¹ สัมภาษณ์ พันตำรวจเอก ปรีชา ธรรมโม, ผู้บังคับเรือ กลุ่มงานตรวจการณณ์ กองบังคับการตำรวจน้ำ (นักศึกษาวินิจฉัยการทัพเรือ รุ่นที่ 40), 20 กุมภาพันธ์ 2552.

10. ปฏิบัติพิธีการศุลกากรว่าด้วยเรือค้าชายฝั่ง

11. จำลองเอกสารและออกใบรับรองสินค้าชายฝั่ง ใบรับรองผ่านด่านทางพารา และใบรับรองอื่น ๆ

นอกจากภารกิจดังกล่าวแล้ว ส่วนปราบปรามทางทะเลยังปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานกับส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงพืชเศรษฐกิจและสินค้าอื่น ๆ และการสนับสนุน การประสานให้ความร่วมมือและคณะกรรมการในการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย โดยมีฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอ่าวไทย ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอันดามัน และฝ่ายตรวจรับเรือในท่า ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ และมีความรับผิดชอบเป็นการภายใน ดังนี้

1. ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอ่าวไทย มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลด้านอ่าวไทย ตั้งแต่จังหวัดตราด (อำเภอคลองใหญ่) ถึงจังหวัดนราธิวาส (อำเภอตากใบ) รวมทั้งตรวจการณ์และตรวจค้นยานพาหนะทางน้ำ สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล

2. ฝ่ายตรวจการณ์ทะเลอันดามัน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทางทะเลอันดามัน ตั้งแต่จังหวัดระนองจรดจังหวัดสตูล รวมทั้งตรวจการณ์และตรวจค้นยานพาหนะทางน้ำ สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดทางทะเล

3. ฝ่ายตรวจรับเรือในท่า มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับและควบคุมเรือที่เดินทางเข้าในเขตท่าเรือกรุงเทพและท่าเรือที่มีการนำเข้า-ออกในเขตกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล และปฏิบัติพิธีการศุลกากรว่าด้วยเรือสินค้า ชายฝั่ง แบ่งงานออกเป็น 3 หน่วย คือ

3.1 ด้านตรวจสมุทรปราการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับเรือการแจ้งข่าวเรือเข้า-ออกที่ผ่านด่านตรวจสมุทรปราการ สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออกของเรือสินค้าต่างประเทศ เรือค้าชายฝั่ง ควบคุมของและเอกสารที่เกี่ยวข้องของใช้ประจำเรือ เสีบียงเรือ และของใช้ลูกเรือตรวจค้น และปฏิบัติพิธีการเกี่ยวกับเรือค้าชายฝั่ง เรือลำเลียงน้ำมัน เชื้อเพลิง เรือประมงประเภทค้าปลา เรือขลอมทะเล และเรือลำเลียง จัดเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และรวบรวมสถิติเรือทุกประเภทที่ผ่านเข้า-ออก ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3.2 งานกำกับเรือค้าต่างประเทศ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การตรวจรับตรวจค้นเรือค้าต่างประเทศที่เดินทางเข้า-ออกในเขตกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล ตรวจปล่อย

ผู้โดยสารทั้งขาเข้าและขาออก ตรวจสอบปล่อยของติดตัวผู้โดยสารและจัดเก็บอากรประเภทวาง ตรวจสอบและควบคุมเสบียงเรือ ของใช้เสบียงประจำเรือและของลูกเรือ ควบคุมการนำน้ำมัน เชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่นเติมในเรือที่เดินทางไปต่างประเทศ และจัดเก็บเอกสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคืนภาษีอากร และเรียกเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมเรือสินค้าต่างประเทศกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการลักลอบหนีศุลกากร

3.3 งานกำกับเรือค้าชายฝั่ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การปฏิบัติพิธีการ ศุลกากรว่าด้วยเรือค้าชายฝั่งและการค้าชายฝั่งทั้งปวง รวมถึงการตรวจค้นเรือค้าชายฝั่ง การรับ บรรทุกและตรวจปล่อยสินค้าชายฝั่ง การรับรายงานเรือค้าชายฝั่งเข้า-ออก ตรวจสอบและรับรอง ใบขนสินค้าชายฝั่ง การจำลองเอกสารและออกใบรับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน้าที่ เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากเรือค้าชายฝั่งที่เข้า-ออกท่าเรือกรุงเทพ

4. ซีดความสามารถของกรมศุลกากรในปัจจุบัน มีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

4.1 เรือขนาดใหญ่	1	ลำ
4.2 เรือขนาดกลางและเล็ก	12	ลำ
4.3 อากาศยาน	-	เครื่อง ²

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและบริหารงานเกี่ยวกับทางน้ำ ซึ่งได้แก่ การเดินเรือ การลำเลียงขนส่งทางน้ำ การนำร่อง การจดทะเบียนเรือ การใช้พาหนะทางน้ำ การปรับปรุงดูแล รักษาร่องน้ำหรือเส้นทางน้ำโดยทั่วไป ให้สามารถใช้เป็นเส้นทางลำเลียงขนส่ง หรือใช้สัญจรไปมา ร่วมกันเป็นทางสาธารณะ ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเดินเรือและการขนส่งทางน้ำ ตามเส้นทางต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ

1. ก่อให้เกิดความสะดวกปลอดภัยในการเดินเรือ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งชายฝั่ง ทะเล ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ
2. คุ้มครองกรรมสิทธิ์เรือหรืออุปกรณ์การขนส่งทางน้ำอื่น ๆ
3. ส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการเดินเรือ การขนส่งทางน้ำ และการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุ้มครองและสงวนอาชีพการค้าทางเรือ และการประมงให้เป็นของคนไทย

---

² สัมภาษณ์ นายประพันธ์ จันทศรีศรี, หัวหน้าฝ่ายสืบสวนปราบปราม 1 กรมศุลกากร, 10 มีนาคม 2552.

4. พัฒนาท่าเรือ สถานีขนส่งทางน้ำ คู่อ้อมเรือ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการซ่อมทำ แก้ไข ดัดแปลง ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการ และทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านนี้

5. พัฒนาร่องน้ำทางเดินเรือ ตลอดจนเครื่องหมายการเดินเรือ และเครื่องหมายบังคับร่องน้ำทางเดินเรือให้มีประสิทธิภาพและเกิดความปลอดภัยต่อการเดินเรือ

6. พัฒนาการขนส่งทางน้ำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งในด้านการประกอบการ และในด้านอุปกรณ์การขนส่งตามหลักวิชาการที่ทันสมัย เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือรับรองของนานาชาติอารยประเทศ

7. ซีดความสามารถของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีในปัจจุบัน มีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลประกอบด้วย

7.1 เรือขนาดใหญ่	-	ลำ
7.2 เรือขนาดกลางและเล็ก	7	ลำ
7.3 เรือกำจัดคราบน้ำมัน	2	ลำ
7.4 อากาศยาน	-	เครื่อง ³

กรมประมง

การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของชาติ กระทำโดยการควบคุมการทำประมง โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมง ทั้งนี้เพื่อให้การอนุรักษ์และสงวนพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจให้คงความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ในการปฏิบัติงานควบคุมการทำงานประมงในทะเลอ่าวไทย ทะเลอันดามัน และทะเลสาบสงขลา

ภารกิจของเรือตรวจประมงทะเล

1. ควบคุมการทำประมงทะเลและจัดการทรัพยากรประมงให้อยู่ในภาวะเรียบร้อยของมาตรการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ในการป้องกันและตรวจปราบปรามตามพระราชบัญญัติ ดังนี้

- 1.1 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490
- 1.2 พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2496
- 1.3 พระราชบัญญัติการประมงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2528

---

³สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ จันทร์ศิริ, ผู้อำนวยการกองส่วนบริการการศึกษา ศูนย์ฝึกพาณิชยนาวี กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (นักศึกษาวิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ 40), 5 มีนาคม 2552.

- 1.4 พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482
- 1.5 พระราชบัญญัติแพปลา พ.ศ. 2496
- 1.6 พระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456
- 1.7 ประกาศคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 105
- 1.8 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับต่าง ๆ
2. ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือชาวประมงที่หากินโดยสุจริต
3. ร่วมมือกับกรมการbinพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยทางทะเล จากผู้ประสบภัยขอความช่วยเหลือ หรือผู้พบเห็นเหตุการณ์ แจ้งขอความช่วยเหลือ
4. ป้องกันการลักลอบเข้ามาทำการประมงของเรือประมงต่างชาติน่านน้ำประเทศไทย
5. ดูแล รักษา ป้องกันการทำลายปะการังตามแหล่งปะการังต่าง ๆ
6. เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์น้ำเบื้องต้น
7. เฝ้าระวังสภาพและสภาวะท้องทะเลเกี่ยวกับการเกิดมลภาวะ
8. ปฏิบัติงานร่วมกับสภาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเล
9. ประชาสัมพันธ์ แนะนำ ให้ความรู้แก่ชาวประมงเกี่ยวกับมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล
10. เฝ้าฟังสัญญาณแจ้งเหตุทางทะเล และช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยทางทะเล รวมทั้งแจ้งเตือนเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศทางทะเลแก่ชาวประมงและเรือทั่วไปเมื่อเกิดภัยธรรมชาติทางทะเล
11. จัดฝึกอบรม ปลูกฝังเยาวชนให้เข้าใจถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล
12. ปฏิบัติงานร่วมกับจังหวัดชายทะเลเพื่อส่งเสริมเกษตรกรชาวประมงในการประกอบอาชีพให้เป็นไปตามแบบแผน
13. ป้องกันและตรวจปราบปรามผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติป่าไม้ ตามที่กรมป่าไม้มอบอำนาจ โดยเฉพาะการป้องกันการลักลាប់่าชายเลนตามพื้นที่ชายทะเลทั่วประเทศ
14. ป้องกันและตรวจปราบปรามผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติเจ้าท่า ตามที่กรมเจ้าท่ามอบอำนาจ โดยเฉพาะเรือประมงที่ผิดกฎหมาย
15. ปฏิบัติภารกิจร่วมกับกองทัพเรือบริเวณชายแดนติดต่อทางทะเลระหว่างประเทศ เช่น ชายแดนไทย-พม่า เป็นต้น รวมทั้งร่วมมือประสานงานในการปฏิบัติงานกับหน่วยต่าง ๆ เช่น กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร เกี่ยวกับมาตรการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ และการลักลอบขนสินค้าและน้ำมันเข้ามาในน่านน้ำไทย

16. ชีตความสามารถของกรมประมงในปัจจุบันมีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถ
ใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

- 16.1 เรือขนาดใหญ่ - ลำ
- 16.2 เรือขนาดกลางและเล็ก 21 ลำ
- 16.3 อากาศยาน - เครื่อง⁴

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องเขตแดนของประเทศไทย
3. แปลและตรวจสอบคำแปลสนธิสัญญา
4. ดำเนินการเกี่ยวกับสนธิสัญญา
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่

กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

อำนาจหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

1. อำนาจหน้าที่ในการตรวจแรงงาน

1.1 ตรวจสอบสถานประกอบการประมงทะเล ได้แก่ เรือประมงที่มีลูกจ้างตั้งแต่
20 คนขึ้นไป ขณะทำการประมงในน่านน้ำไทย

1.2 พนักงานตรวจแรงงานต้องตรวจการใช้แรงงานในเรือประมงที่ดำเนินกิจการ
อยู่เฉพาะในเขตอำนาจของตน

1.3 พนักงานตรวจแรงงานมีหน้าที่ตรวจแรงงาน เพื่อให้นายจ้างปฏิบัติตาม
ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล
ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2536 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมง (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2539

1.4 พนักงานตรวจแรงงานจะต้องทำการตรวจแรงงาน โดยการชี้แจง แนะนำ
การเตือน การติดตามผล และการดำเนินคดี ตามลำดับ

---

⁴ สัมภาษณ์ นายมีศักดิ์ ภัคดีคง, ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการประมงทะเล กรมประมง (นักศึกษา
วิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ 40), 6 มีนาคม 2552.

1.5 พนักงานตรวจแรงงานต้องร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ที่มีเขตอำนาจทำการสอบสวนความผิดที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจนี้ไทย เพื่อให้ดำเนินคดีนายจ้างที่ฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล

2. การประสานงานกับพนักงานตรวจแรงงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

2.1 พนักงานตรวจแรงงานสังกัดกองทัพเรือ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขตท้องที่ ความรับผิดชอบ ให้ประสานกับพนักงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดในท้องที่

2.2 พนักงานตรวจแรงงานสังกัดกองทัพเรือ จัดทำแผนการตรวจแรงงานในรอบ 1 เดือน ส่งให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ดังนี้

- ส่วนกลาง จัดส่ง กองคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- ส่วนภูมิภาค จัดส่ง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดในท้องที่

2.3 เมื่อตรวจพบว่านายจ้างกระทำผิดตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2536 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2539 โดยให้คำแนะนำตักเตือนเบื้องต้นให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้อง พร้อมทั้งบันทึกผลการตรวจสอบแรงงาน และรายละเอียดการดำเนินการของพนักงานตรวจแรงงานเกี่ยวกับเรื่องที่แนะนำตักเตือนนายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดไว้ในรายงานการตรวจสอบ (ตร.ป./1)

2.4 ส่งรายงานการตรวจแรงงานให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อรวบรวมรายงานต่ออธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หากพนักงานที่ส่งแบบรายงานการตรวจแรงงาน ประสงค์จะติดตามผล ให้ประสานงานกับพนักงานตรวจแรงงานกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพื่อร่วมกันติดตามผลต่อไป การจัดส่งรายงานให้จัดดังนี้

- ส่วนกลาง จัดส่ง กองคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- ส่วนภูมิภาค จัดส่ง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดในท้องที่

2.5 กรณีมีคำร้องเรียนไปยังพนักงานตรวจแรงงานของกองทัพเรือ ให้พนักงานตรวจแรงงานผู้นั้นประสานงานกับพนักงานตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อร่วมดำเนินการหรือมอบให้พนักงานตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการต่อไป เนื่องจากการตรวจตามคำร้องเรียนจะต้องใช้ความถนัดในเรื่องกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และดำเนินการในขั้นตอนต่อไปอาจถึงขั้นดำเนินคดี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

การกำหนดหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเลที่หน่วยงานรับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย ตามกฎหมายหรือกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น ททท. มีพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ให้ ททท. มีอำนาจสำรวจกำหนดพื้นที่และสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนใช้เป็นของรัฐ และให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา และพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการอนุญาตและการควบคุมบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยวที่ทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม และการนำเที่ยวในพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางสิ่งแวดล้อม หากมีการพบว่าบริษัทที่ได้รับการอนุญาตแล้ว มีการนำเที่ยวในลักษณะดังกล่าวก็จะถอดใบอนุญาต หรือหากเป็นผู้ขออนุญาตรายใหม่ที่พิจารณาพบว่ามีกิจกรรมที่มีส่วนในการทำลายสิ่งแวดล้อมก็จะไม่ออกใบอนุญาตให้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและจับกุมการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดทั่วราชอาณาจักร ซึ่งรวมทั้งพื้นที่ที่เป็นน่านน้ำของประเทศไทยด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมิได้มีหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานทางทะเลโดยตรง แต่ได้มอบหมายให้ส่วนปราบปราม 2 สำนักปราบปรามยาเสพติด รับผิดชอบการสืบสวนและจับกุมการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติด ครอบคลุมไปถึงพื้นที่ทางทะเลด้วย แต่ในทางปฏิบัติ ส่วนปราบปราม 2 จะประสานงานการสืบสวนทางทะเลทั้งด้านการข่าวและด้านการปฏิบัติการกับหน่วยต่าง ๆ เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่มีกำลังทางเรือเป็นของตนเอง

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

หน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเล คือ ตรวจบุคคลและยานพาหนะที่เข้ามาและออกไปนอกราชอาณาจักรไทย และจับกุมผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยมีด่านตรวจคนเข้าเมืองปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว (ด่านติดทะเล จำนวน 21 แห่ง)

กรมป่าไม้

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 เป็นกฎหมายพื้นฐานสำหรับการจัดการกับทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ความผิดสำคัญตามพระราชบัญญัติป่าไม้ มีดังนี้

1. มีไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูปไว้ในความครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 69)
2. นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่โดยไม่มีใบเบิกทางกำกับ (มาตรา 39)

3. เก็บของป่าหวงห้ามหรือทำอันตรายแก่ของป่าหวงห้ามโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 29)
4. ค้ำหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่กำหนดไว้โดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 29 ทวิ)
5. นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ในเวลากลางคืน โดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 41)
6. แปรรูปไม้ในเวลากลางคืนโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 52)
7. ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป่า (มาตรา 53)
8. แผ้วถาง ก่อสร้าง เผาหรือกระทำประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดครอบครองป่าโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 54)
9. ทำไม้ เจาะ สับ เผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้ามโดยมิได้รับอนุญาตหรือมิได้รับสัมปทาน (มาตรา 11)
10. ทำไม้ที่ไม่มีรอยตราอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับไว้ (มาตรา 12)
11. ทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 13)
12. ทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดที่ได้รับอนุญาตก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับตราอนุญาตที่ไม้ นั้น (มาตรา 13)
13. ตัดหรือโค่นต้นยวนผึ่งหรือต้นไม้ที่ผึ่งจับทำรังอยู่ หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ต้นไม้นั้น (มาตรา 31)
14. แปรรูปไม้ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต ตั้งโรงงานแปรรูปไม้หรือตั้งโรงค้ำไม้แปรรูปภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต มีไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครองในเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต มีไม้อื่นแปรรูปเกิน 0.20 ลูกบาศก์เมตรไว้ในครอบครองในเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 48)
15. ค้ำหรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้หวงห้ามเกินกว่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดไว้ (มาตรา 53 ตริ)
ขีดความสามารถของกรมป่าไม้ในปัจจุบัน มีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งอากาศยานซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย
  - 15.1 เรือขนาดใหญ่ - ลำ
  - 15.2 เรือขนาดเล็ก - ลำ
  - 15.3 อากาศยาน - ลำ

กรมสรรพสามิต

มีหน้าที่จัดในการจัดเก็บภาษี เพื่อเป็นรายได้ให้แก่วัฒนในการพัฒนาประเทศจากสินค้าและบริการ ซึ่งในปัจจุบันจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการ รวม 25 ประเภท ได้แก่ สุรา ยาสูบ ไฟฟ้า น้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องไฟฟ้า แก้วคริสตัล รถยนต์ เรือยอชต์ และเรือสำราญ น้ำหอม พรม และสิ่งทอที่ทำด้วยขนสัตว์ รถจักรยานยนต์ แบตเตอรี่ สนามแข่งม้า และสนามกอล์ฟ ซึ่งกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง มีอำนาจดำเนินการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการหลบหนีภาษีได้ทั่วประเทศทั้งในและนอกราชอาณาจักร ปัจจุบันกรมสรรพสามิตได้กำหนดให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคบางจังหวัดมีเรือตรวจการณสำหรับใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายในพื้นที่บริเวณชายฝั่งและน่านน้ำไทย ขณะเดียวกันก็ได้จัดตั้งศูนย์บริหารการใช้เรือและดูแลรักษาเรือขึ้นในส่วนกลางเพื่อควบคุมและดูแลการปฏิบัติงานในส่วนดังกล่าว

ขีดความสามารถของกรมสรรพสามิตในปัจจุบัน มีกำลังเรือและอากาศยาน ซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย

1. เรือขนาดใหญ่ - ลำ
2. เรือขนาดเล็ก - ลำ
3. อากาศยาน - ลำ

กรมควบคุมมลพิษ

1. หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเลของกองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

1.1 จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล

1.2 จัดทำแผนฉุกเฉินในการป้องกันและแก้ไขอันตรายจากการแพร่กระจายของมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล

1.3 ให้คำปรึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล

1.4 ศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล

1.5 ตรวจสอบและประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล

1.6 ปฏิบัติการร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. หน้าที่ได้รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมของกองนิติการและเรื่องราวร้องทุกข์

2.1 ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 ปฏิบัติการร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

กรมทรัพยากรธรณี

กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่ กำกับดูแลการสำรวจและการผลิตปิโตรเลียมในทะเล ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 และเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 โดยข้อมูลแสดงตำแหน่งที่ตั้งของแท่นผลิตปิโตรเลียมในอ่าวไทยตามผนวก ฉ ขณะนี้อ่าวไทยมีบริษัทที่มีสัมปทานปิโตรเลียมอยู่ 3 บริษัท คือ บริษัทโนแคล บริษัทตอแจล และบริษัทโทโป มีเรือแทกโบต เรือดรัมพลาโยโบต เรือสปีดโบต รวมกันไม่ต่ำกว่า 10 ลำ ลูกเรือส่วนใหญ่เป็นชาวอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย

กรมศิลปากร

1. รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมการขออนุญาตส่งหรือนำโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ออกนอกราชอาณาจักร

2. รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจและขุดค้นแหล่งโบราณคดีใต้น้ำทั่วประเทศ (ในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน)

แหล่งโบราณคดีใต้น้ำ ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 หมายถึง โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งไว้ในราชอาณาจักรหรือในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของ ไม่ว่าที่ซึ่งซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้ง จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่

1. พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศก 684/2539 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2539 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนที่ 66 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2539)

2. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมายถึง บุคคลที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16) โดยจะต้องส่งมอบภายใน 36 ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ได้มอบ และให้ผู้รับมอบแจ้งรายงานต่ออธิบดี กรมศิลปากรภายใน 7 วัน

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1. รับผิดชอบเรื่องสาธารณภัย ซึ่งรวมความถึงภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์ได้กระทำ ขึ้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 และขอบเขตการดำเนินงาน ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ

2. รับผิดชอบเรื่องการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2538 ในฐานะ หน่วยงานสนับสนุน และประสานงานกับกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดชายฝั่งทะเล ในการป้องกันและทำความสะอาดชายฝั่ง

3. รับผิดชอบเรื่องการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย ตามแผน หลักในการช่วยชีวิตบุคคลเมื่อเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับอากาศยานและเรือ ในฐานะหน่วยปฏิบัติร่วม และประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกเมื่อเกิดภัยในพื้นที่ ความรับผิดชอบ

สำนักงานอัยการสูงสุด

1. รับผิดชอบงานด้านอำนวยความยุติธรรม โดย สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นองค์กร ตรวจสอบ ถ่วงดุล และคานอำนาจการใช้ดุลพินิจ ทั้งของพนักงานสอบสวนและศาล เพื่อให้เป็นไป อย่างถูกต้องชอบธรรม ทั้งนี้จะทำหน้าที่สั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหา หากวินิจฉัยพยานแล้วเห็นว่า หลักฐานจากการสอบสวนเพียงพอที่จะพิสูจน์ให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัย หรือสั่งให้ พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมในประเด็นที่กำหนดให้จนกว่าจะเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ และติดตามคำพิพากษา หากคำพิพากษาไม่ถูกต้องเหมาะสมจะอุทธรณ์ฎีกาต่อไปจนถึงที่สุด

2. งานด้านคดีอาญาระหว่างประเทศ มีความรับผิดชอบดังนี้

2.1 คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน ในกรณีที่มีผู้ก่ออาชญากรรมขึ้นในต่างประเทศแล้ว หลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักร จะดำเนินการส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดกลับคืนให้ประเทศนั้น ๆ ดำเนินคดีโดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งสนธิสัญญาที่ได้ทำไว้ต่อกัน และดำเนินการเพื่อขอให้ รัฐบาลแห่งประเทศนั้น ๆ ส่งต่อข้ามแดนมาในกรณีที่บุคคลกระทำความผิดในไทยแล้วหลบหนี ไปต่างประเทศ

2.2 ให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการสอบสวนและอื่น ๆ เพื่อปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ

3. งานด้านรักษาผลประโยชน์ของรัฐและงานด้านคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสำนักงานอัยการสูงสุดจะทำหน้าที่ทนายแผ่นดิน ด้วยการรับปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมายที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจประสบ อันเป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงาน หรืออาจนำไปสู่การเป็นคดีความ รวมทั้งดำเนินการทางศาลให้แก่ประชาชนที่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง

4. งานตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง จะเป็นการดำเนินการฟังคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง ผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเมื่อถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายววยผิดปกติ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้สอบสวนแล้วเห็นว่ามีมูล ทั้งนี้สามารถสรุปหน้าที่ตามกฎหมายสำหรับหน่วยราชการต่าง ๆ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1

หน่วยราชการซึ่งรับผิดชอบหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ

ลำดับที่	กฎหมาย	หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หน่วยรักษาการตามกฎหมาย
1.	พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามผู้กระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490	- กองทัพเรือ - กองบังคับการตำรวจน้ำ	- กระทรวงกลาโหม - กระทรวงมหาดไทย
2.	พระราชบัญญัติการส่งออกปอกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522	- กองทัพเรือ - กองบังคับการตำรวจน้ำ	กระทรวงพาณิชย์
3.	พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510	- กองทัพเรือ - กองบังคับการตำรวจน้ำ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4.	พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522	กรมทรัพยากรธรณี	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ลำดับที่	กฎหมาย	หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หน่วยรักษาการ ตามกฎหมาย
5.	พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมง ในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482	- กองทัพเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6.	พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490	- กองทัพเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมประมง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
7.	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2519	- กองทัพเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมประมง	กระทรวงสาธารณสุข
8.	พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	- กองทัพเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - สำนักงานคณะ- กรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	กระทรวงสาธารณสุข
9.	พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อ จิตประสาท พ.ศ. 2518	- กองทัพเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - สำนักงานคณะ- กรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับที่	กฎหมาย	หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หน่วยรักษาการ ตามกฎหมาย
10.	พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - สำนักงานคณะ- กรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	กระทรวงสาธารณสุข
11.	พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2532	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - สำนักงานคณะ- กรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	กระทรวงสาธารณสุข
12.	พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชย์นาวี - กรมประมง	กระทรวงคมนาคม
13.	พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชย์นาวี - กรมประมง	กระทรวงคมนาคม
14.	พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมศุลกากร	กระทรวงการคลัง

ลำดับที่	กฎหมาย	หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หน่วยรักษาการ ตามกฎหมาย
15.	พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตาม ชายแดน พ.ศ. 2524	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ	กระทรวงกลาโหม
16.	พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับสถานีผลิตปิโตรเลียมพ.ศ.2530	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ	กระทรวงกลาโหม
17.	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ	กระทรวงกลาโหม
18.	พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณ วัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ พ.ศ. 2504	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมศิลปากร	กระทรวงวัฒนธรรม
19.	พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมอุทยานแห่งชาติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
20.	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมอุทยานแห่งชาติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
21.	พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504	- กองทัพอากาศ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมอุทยานแห่งชาติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	กฎหมาย	หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หน่วยรักษาการ ตามกฎหมาย
22.	พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครอง คนหางาน พ.ศ. 2521	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมการจัดหางาน	กระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม
23.	พระราชบัญญัติการทำงานของ คนต่างด้าว พ.ศ. 2521	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมการจัดหางาน	กระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม
24.	พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน	กระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม
25.	พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2540	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมการจัดหางาน	กระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม
26.	พระราชบัญญัติกฏอัยการศึกพ.ศ. 2457	กองทัพอเรือ	กระทรวงกลาโหม
27.	พระราชบัญญัติเลื่อยไต่ยนต์ พ.ศ. 2545	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมป่าไม้	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
28.	พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. 2535	- กองทัพอเรือ - กองบังคับการ ตำรวจน้ำ - กรมอุทยานแห่งชาติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

หน่วยดูแลรับผิดชอบ	หมายถึง	หน่วยงานที่ดำเนินการรักษากฎหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย รวมถึงหน่วยที่ได้รับมอบหมาย
หน่วยรักษาการตามกฎหมาย	หมายถึง	หน่วยงานซึ่งมีอำนาจที่กำกับดูแลและใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้น ๆ โดยตรง เช่น พ.ร.บ.ประมง มีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นส่วนราชการที่รักษาการตามกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจดำเนินการกับผู้กระทำผิดตามที่ พ.ร.บ.ประมง กำหนดไว้

ปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอตามข้างต้น จะเห็นได้ว่าหน่วยปฏิบัติการหลักในการดำเนินการของ ศรชล. ซึ่งประกอบด้วย กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมประมง รวมทั้งหน่วยปฏิบัติการร่วม ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร และสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จากการดำเนินการที่ผ่านมา โดยใช้ ศรชล. เป็นหน่วยปฏิบัติงาน มีผลงานความสำเร็จอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะยังมีปัญหาในหลายประการ โดยปัญหาดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ต่างมีภารกิจหน้าที่ทั้งในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และภารกิจหน้าที่ซึ่งเกี่ยวพันกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อาทิ กองทัพเรือมีภารกิจหน้าที่ทั้งในการเตรียมกำลังและใช้กำลังในการป้องกันอธิปไตยของชาติทางทะเล รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ส่วนกรมศุลกากรก็มีภารกิจหน้าที่ในการตรวจจับและแจ้งข่าวเรือที่เข้า-ออก ผ่านด่านตรวจศุลกากร การตรวจศุลกากร การตรวจค้นเรือเดินต่างประเทศ เรือค้าชายฝั่ง ตลอดจนยานพาหนะทางน้ำอื่น ๆ รวมทั้งการตรวจปล่อยผู้โดยสารและของติดตัวผู้โดยสารซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงตามกรอบของ ศรชล. หรือกรมประมงที่มีทั้งภารกิจในการสำรวจและวิเคราะห์ทางทะเล และภารกิจรักษาผลประโยชน์ของชาติ

ทางทะเล เป็นต้น แต่ด้วยข้อจำกัดด้านยุทธโปกรณ์ บุคลากร รวมทั้งงบประมาณในการจัดหา ยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้หน่วยราชการดังกล่าวต้องใช้ทรัพยากรที่ถูกจัดหาและเตรียมการไว้เพื่อ ปฏิบัติภารกิจหลัก ซึ่งไม่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมาใช้ในการปฏิบัติ ภารกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลด้วย ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลน ทั้งยุทธโปกรณ์และทั้งบุคลากร⁵ รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อความดีความชอบของยุทธโปกรณ์ซึ่งควร เตรียมการไว้ใช้ในภารกิจหลักอีกด้วย

2. นอกจากปัญหาด้านยุทธโปกรณ์และบุคลากรตามข้างต้นแล้ว ปัญหาหลักที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ ศรชล. คือ ปัญหา เรื่องวัฒนธรรมองค์กรในการปฏิบัติงานในระบบราชการไทย ซึ่งส่งผลกระทบในด้านเอกภาพ ในการบังคับบัญชาและการสั่งการ กล่าวคือ เนื่องจาก ศรชล. เป็นกรปฏิบัติงานในรูปของการ ประสานงาน โดยหน่วยราชการที่เข้าร่วมยังคงขึ้นการบังคับบัญชาต่อหน่วยต้นสังกัดเดิมอยู่ ผู้บังคับบัญชาหน่วยต้นสังกัดมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ รวมทั้งการปฏิบัติงาน ใน ศรชล. ยังคงมีรูปแบบวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานแบบราชการไทย คือ หน่วยราชการต่าง ๆ ยังคงต้องการผลงานการปฏิบัติงานของหน่วยตนเอง มากกว่าเป็นผลงานโดยรวมของ ศรชล. ซึ่งหากไม่มีการกำหนดให้หน่วยราชการใด หรือผู้ใดมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบโดยตรงแล้ว การแก้ไขปัญหาจะไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อตรวจพบเหตุการณ์ ต่าง ๆ ขึ้น หน่วยที่ตรวจพบก็จะรายงานไปยังหน่วยบังคับบัญชาของตนเองก่อนที่จะรายงานไปยัง ศรชล. อีกทั้งยังรอการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาหน่วยที่ต้นสังกัดมากกว่าการประสานงานกับ ศรชล.⁶

3. ปัญหาอีกประการหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ ศรชล. คือ ปัญหาเรื่อง ความไม่ชำนาญในหน้าที่ของบุคลากรและความไม่ต่อเนื่องในการประสานงาน กล่าวคือ เนื่องด้วย ความจำเป็นของการปรับย้ายกำลังพลภายในหน่วยราชการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากไม่มีองค์กรใน การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ชัดเจน และมีสายงานการบริหารด้านกำลังพลที่แน่นอน ทำให้เมื่อบุคลากรซึ่งถูกกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษใน ศรชล. ถึงวาระในการปรับเปลี่ยนยศและ ตำแหน่ง จึงไม่สามารถเจริญเติบโตในองค์กร ศรชล. ได้ จึงส่งผลให้บุคลากรใน ศรชล. มีการ

---

⁵ สำนักความมั่นคงกิจการชายแดนและการป้องกันประเทศ, บันทึกข้อความ ที่ 195/2550 ลงวันที่ 8 ก.พ.50 เรื่อง ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง ข้อ 3.2.1

⁶ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ, บันทึกผลการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อจัดทำกรอบการศึกษา ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2550.

เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ใน ศรชล. ที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องในห้วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ทำให้ผู้รับตำแหน่งใหม่ต้องเสียเวลาไปกับการศึกษางานเดิม รวมทั้งต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรจากหน่วยงานอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ได้ส่งผลกระทบต่อความชำนาญของบุคลากร ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา และความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน⁷

สรุป

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมากกว่า 10 ปีแล้ว โดย “ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” หรือ “ศรชล.” แต่อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า แม้การดำเนินงานของ “ศรชล.” ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2540 จะมีผลการปฏิบัติงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมากมา ก็ตาม แต่สำนักงานสภาพัฒนาการศรชล. ซึ่งเป็นหน่วยควบคุมระดับนโยบาย รวมทั้งหน่วยงานในระดับผู้ปฏิบัติงานหลัก ซึ่งประกอบด้วย กองทัพเรือ กรมศุลกากร กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และกรมประมง ต่างเห็นพ้องกันว่า การดำเนินงานของ ศรชล. ในปัจจุบัน ยังคงมีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัญหาดังกล่าวประกอบด้วย ข้อจำกัดด้านองค์บุคคลและองค์วัสดุ รวมทั้งงบประมาณ ทำให้หน่วยราชการต่าง ๆ ต้องใช้ทรัพยากรที่ถูกจัดหาและเตรียมการไว้เพื่อปฏิบัติภารกิจหลักมาใช้ในภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนยุทธโปกรณ์และบุคลากร ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมองค์กรในการปฏิบัติงานในระบบราชการไทย ก็เป็นปัญหาหลักประการหนึ่งซึ่งกระทบในการบังคับบัญชาและการสั่งการ กล่าวคือ เนื่องจาก ศรชล. เป็นการปฏิบัติงานในรูปของการประสานงาน โดยหน่วยราชการที่เข้าร่วมยังคงขึ้นการบังคับบัญชาต่อหน่วยต้นสังกัดเดิมอยู่ ผู้บังคับบัญชาหน่วยต้นสังกัดมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ ประกอบกับหน่วยราชการต่าง ๆ ยังคงต้องการผลงานการปฏิบัติงานของหน่วยตัวเองมากกว่างานโดยรวมอย่างเป็นทางการของ ศรชล. และปัญหาสุดท้ายคือ ความไม่ชำนาญในหน้าที่ของบุคลากร และความไม่ต่อเนื่องในการทำงาน

---

⁷ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ, สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ศรชล. ในพื้นที่กองเรือภาคที่ 2 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2550 ณ จังหวัดสงขลา.